

УДК 94 (477) : 070 (73) : 930

ТЕМАТИКА ГОЛОДОМОРУ В УКРАЇНОМОВНІЙ ПЕРІОДИЦІ ДІАСПОРИ США ЯК ЧИННИК ЗБЕРЕЖЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ*Леся Біловус*

Тернопільський національний економічний університет
Україна, 46018, м. Тернопіль, вул. Львівська, 11
e-mail: Lesya_Bilovus@i.ua

Питання Голодомору 1932-1933 рр. в Україні постійно було й є у полі зору української діаспори, зокрема США, починаючи від трагічних подій і протягом десятиліть, коли на материковій Україні замовчувався навіть сам факт його існування, а потім вже у період становлення української державності. Українська діаспора все робила, щоб допомогти своїм колишнім співвітчизникам, щоб світова спільнота дізналася про справжнє становище у радянській Україні та змусити уряд колись СРСР, а тепер Росії, визнати сам факт голоду як геноциду проти українців. Важливу роль у цьому відіграла українська преса США, постійно та дуже докладно інформуючи своїх читачів про події Голодомору. Попри повну інформаційну блокаду, яку застосував радянський уряд, цензуру, яка була найсуворішою за всю історію радянської Росії, факти приховати не вдалося. Тому сьогодні все ще залишається актуальним дослідження цієї трагедії в історії України, вагомим значення в якому мають опубліковані матеріали у періодиці української діаспори США.

Серед українських дослідників, що звернулися до даної теми, імена В. Берковського, Н. Григорчук, О. Петрук [1], В.І. Марочка [20], М.Ю. Мухіної [21], О.О. Ковальчук [14], Р.Я. Пирого [24] й ін. Тему участі українських емігрантів у допомозі голодуючій Україні у 1932-1933 рр. вивчали і закордонні дослідники, наприклад, Р. Кушнеж [18]. Разом з тим, як слушно зазначає український історик Р.Я. Пиріг [8, с. 28], більшість матеріалів закордонної преси є маловідомими в Україні. Тому метою нашого дослідження є аналіз періодичних видань української діаспори США щодо тематики Голодомору 1932-1933 рр. в Україні, як одного із історичних чинників, що сприяють збереженню національної ідентичності.

Для всіх свідомих українців тема Голодомору є дуже актуальною та залишиться такою доти, поки світ не визнає його актом геноциду проти українського народу, не засудить його виконавців, а в українському суспільстві не буде усвідомлено причини та наслідки цього

злочину, який має прямий вплив на сучасні проблеми України. Основоположним елементом злочину геноциду є ідентифікація жертв. В інформаційному просторі української діаспори США є два великі масиви матеріалів, присвячених вшануванню ними цієї трагічної дати. Перший – відзначення 60-річчя, коли було утворено з представників різних громадських діаспорних організацій на чолі з Т. Гунчаком Крайовий комітет вшанування жертв голоду в Україні, який займався організацією симпозіуму в Українському інституті Америки, зібранням і влаштуванням архіву експонатів про голод, панахидою, координацією відзначення цієї дати з Україною, публікуванням статей та оголошень у впливових періодичних виданнях задля поширення інформації серед українців та американців тощо. Т. Гунчак так визначив завдання комітету: «Україна в цьому році (1993. – Л.Б.) вперше відзначатиме роковини цього незабутнього національного горя, тим часом західна діаспора нагромаджує знання про ті події від самих 30-х років. Зібрано цінні документальні матеріали, в тому числі й свідчення очевидців, написано на цю нестаріючу тему десятки газетних і журнальних статей, книги, у тому числі й неукраїнських авторів. [...] На нашу думку, відзначення [...] не варто обмежувати певними днями – є важливим якнайбільше пригадати і [...] донести до свідомості цей факт: комуністична тиранія у ХХ столітті своєю головною жертвою зробила український народ» [31, с. 1, 3].

Варто підкреслити, що організаційний комітет, як часто наголошується у публікаціях, виходив з того, що відзначення 60-річчя Голодомору масовими громадськими акціями матимуть не лише значення для історичної пам'яті, а й презентують певну політичну позицію українців. У час, коли відносини між Україною та США нормалізувались, головним завданням стає широке інформування американської громадськості про Україну, трагічні сторінки в її історії внаслідок перебування у складі СРСР та причини глибокої недовіри до

Москви. Тому, як засвідчують автори дописів, чимало заходів було розраховано, передусім, на неукраїнців – на панахиду було запрошено неукраїнське духовенство, конференція проходила англійською мовою із запрошенням Постійного представника України при ООН, конгресменів, відомого дослідника Голодомору д-ра Дж. Мейса, зачитуванням листа від Президента Білла Клінтона, в якому він висловлював підтримку українцям в їх вшануванні річниці трагедії свого народу.

Опубліковані матеріали виокремлюють роботу Конгресової комісії з дослідження Голодомору, яка намагалася привернути увагу світової спільноти до цієї трагедії, а також наукових дослідженнях, присвячених цій темі, які стали можливі завдяки відкриттю архівів в Україні. На увагу заслуговує публікація Раїси Руденко, що друкувалася протягом кількох номерів «Свободи» у 1993 р., де авторка аналізує причини ліквідації українського селянства (високий духовний рівень українського села, звідки виходило багато інтелектуалів, які вчилися в університетах і пізніше могли стати провідниками нації; нищення церков, священників, науковців, передусім істориків), дуже емоційно розповідає про факти конфіскації хліба у селян, наводить документи радянського керівництва країни, з яких чітко видно штучний характер голоду, коли Сталін також свідомо відмовлявся від допомоги української діаспори, продавав зерно за кордон тоді як вимирали цілі українські села. Прикметно те, що висловлюється думка про фактичну зраду України західними країнами через небажання псувати відносини із СРСР, хоча факти жорстокої смертності від голоду, людоджерства та божевілля були відомі. Однак у друкованих матеріалах наголошується, що саме завдяки українській діаспорі в Америці правда про Голодомор почала ставати відомою, з'явилися спогади людей, які вижили, а Голова Крайового комітету Тарас Гунчак анонсував вихід книги українською мовою «Жнива розпачу» Р. Конквеста з метою кращого ознайомлення українців з їх історією, бо якщо не знати та не пам'ятати свого минулого, ми наражаємось на небезпеку його повторення.

Другий – утворення Крайового комітету до відзначення 80-річчя пам'яті жертв Голодомору та поширення в Америці відомостей про нього як про геноцид українського народу. Цей комітет охоплює громадські організації США, які діють з метою впровадження освітніх та інформаційних програм про трагедію 1932-1933 рр., проведення різноманітних заходів із

вшанування, що широко висвітлені у пресі: вечір під егідою НТШ та Округу СУА у Детройті, вихід спеціального атласу у Гарвардському університеті, панахида та програма осередків СУМ. До речі, СУМ як організація, що своєю метою має виховання української молоді в Америці, тему Голодомору бачить дуже важливою у цьому процесі. Однак її провідники розуміють, що ця проблема є таки важкою для сприймання дітьми, а тому вигадали своєрідне гасло, що розмістили на відзнаках, які роздавали усім відвідувачам заходу-пам'яті. У газеті «Міст» з'явилася інформація, що американська кредитівка «Самопоміч» випускає спеціальний фінансовий продукт на підтримку заходів із висвітлення та вшанування пам'яті жертв Голодомору. СКУ під гаслом «Україна пам'ятає – світ визнає» виступив з ініціативою проведення масових поминальних заходів у всіх країнах світу.

З метою гідного відзначення цієї дати УККА опублікував своєрідне оголошення у періодичних виданнях щодо проведення дводенної міжнародної конференції у Принстоні «Оцінюючи Голодомор». Під час цього заходу організація хотіла б відзначити людей, які стали свідками цієї жорстокої трагедії, а тому звертається до українських громад з проханням допомогти розшукати таких осіб, що сьогодні проживають у США та можуть приїхати для участі у конференції або, принаймні, надіслати інформацію про пережите. Організований при УККА комітет провів значну роботу щодо інформування американської спільноти щодо жорстоких подій в Україні у 1932-1933 рр. Уважаємо, що серед найважливіших досягнень українців в Америці в цьому плані є отримання федеральної землі у Вашингтоні під спорудження меморіалу жертвам Голодомору.

До 80-річчя вшанування жертв Голодомору є чимало дописів про відзначення цієї дати різними громадами української діаспори у США – Філадельфія, Чикаго, Нью-Йорк, Флорида, Вашингтон – у рубриках «США», «Життя української громади», «Українське Чикаго». Акціям передують широка інформаційна кампанія – на автострадах вивішуються бігборди, в американські газети також подаються відомості про Голодомор-геноцид, на телевізійних каналах відбуваються інтерв'ю.

Згідно із опублікованими матеріалами заходи відбуваються за наперед визначеним сценарієм, приблизно однаково: молодь виносить американський і український стяги, прапори своїх молодіжних організацій, перехожим роздають брошури про Голодомор, видані Комітетом США з поширення інформації про

український Голодомор-геноцид, вінки до пам'ятника жертвам Голодомору, жалобна маніфестація, «марш пам'яті» до релігійного чи культурного осередку громади, де обов'язково відправляють екуменічну та міжконфесійну панахиду за душі невинно убієнних, а далі вечір іде у вигляді промов українських, американських громадських і політичних діячів, що перемежуються авторськими художніми номерами, короткими свідченнями жертв Голодомору (якщо немає живих очевидців – учні зачитують спогади). На святково прибраних столах члени громадського комітету готували традиційний голодний обід: кусень житнього хліба із краплиною меду, гарячий чай [12; 16; 22; 25; 26; 28].

Прикметно, що вшанування цієї дати відбувалося не лише в Україні, США, а й в інших країнах. Діаспорна періодика у рубриці «У світі вшанували пам'ять жертв Голодомору-геноциду», «До 80-річчя Голодомору-геноциду в Україні» [11; 29] протягом багатьох номерів документує всесвітнє осудження цього злочину радянського режиму та молитву за його жертв. А. Лозинський у 2012 р. також вказував на неприпустимий і ганебний факт величезного відходу Президента В. Януковича від питань української ідентичності та духовності, зокрема, у просуванні обізнаності про Голодомор як у самій Україні, так і серед міжнародного співтовариства, практично скасовуючи те, що було зроблено у цьому плані Президентом В. Ющенком [19].

Часопис «Час і Події» своїм репортажем про вшанування 80-річчя жертв Голодомору привернув пильну увагу читачів до церкви св. Йосафата, де настоятелем парафії є о. Ярослав Мендюк добре відомий своєю активною участю у релігійному та громадському житті українців у Чикаго. Незважаючи на те, що сама парафія невелика, відзначення цієї сумної дати було проведено дуже поважно. Ще один опублікований матеріал стосується вшанування пам'яті жертв Голодомору в УПЦ св. Андрія у Вашингтоні, де духовенство, представники громади, дипломатичного корпусу, американського уряду збираються разом, щоб схилити голови перед загиблими від масштабного голоду. Аудиторії храмів, де відбуваються панахиди, традиційно дають «голодний обід» і готують культурну програму, популяризуючи вкладання коштів у дії Фондації Голодомору [23; 27].

Щороку українці в Америці, за ініціативи УККА, із різних штатів у кінці листопада приїжджають до головного кафедрального собору

Нью-Йорку, щоб пом'янути невинно загиблих під час Великого голоду 1932-33 рр., а також з метою забезпечення нашого майбутнього від будь-яких геноцидів і злочинів проти людства. Цьому передує анонс у періодиці української діаспори щодо «походу пам'яті» до собору св. Патрика за визначеним маршрутом, окреслено головні заплановані події. Завдяки кардиналові Тімоті Долану, настоятелеві собору св. Патрика, українська діаспора має змогу помолитися разом у такий важливий для неї день, а тому кафедральний собор у цей час заповнений ущерть.

У Чикаго, за матеріалами газети «Час і Події», служба-панахида організовується у парафії св. Андрія у Блумінгдейл, у катедрі св. Миколая Фондацією Голодомору, що її очолює М. Міщенко. Під час поминальної служби співають українські хори, а молодь із Пласту, СУМ, діти із українських шкіл врочистою ходою вносять чорний хрест, вінки, квіти, пшеничні колоски та запалені свічки пам'яті, з яких роблять своєрідний вівтар під прапорами США та України. Панахиду правлять священники із українських православних і греко-католицьких церков США. Слово отців церкви, відповідно до задокументованої інформації, завжди дуже емоційне, спроектоване на сучасність: усі дотеперішні жертви будуть даремними, якщо сьогодні дозволимо комусь чужому керувати у нашій державі, на нас тоді чекає смерть духовна, втрата своєї мови, історичної пам'яті, зомбування порожніх голів потрібними для когось відомостями [12; 30].

Українська церква, зокрема УГКЦ, як часто відзначають у дописах, свого часу інформувала світову спільноту про штучний голод в Україні. Відповідно до архівних джерел відомо, що на поминальних службах українські емігранти у Франції, Німеччині, Чехії, Канаді та США молилися за жертв голодомору. У грудні 1932 р. Закордонне бюро Української радикально-демократичної партії у Празі першим проінформувало Андрея Шептицького про події у радянській Україні. Митрополит ініціював створення бюро, що збирало дані та матеріали про голод, сам доводив до відома міжнародної спільноти та Ватикану факти жажливої трагедії, спричинив у Галичині заснування комітету щодо допомоги голодуючим, результати діяльності якого були ледь не марними: всі зібрані продукти за Збручем були конфісковані радянськими прикордонниками.

Під час перебування у США з патріаршим візитом Патріарх Київський і всієї Русі-України Філарет, відправивши службу, у своїй пропові-

ді, крім явного смутку за загубленими людськими життями, змалював історичний контекст цієї трагедії, вільно оперуючи цифрами та фактами, вкотре наголосив на майбутньому європейському виборі України. О. Мирон Панчук, який багато часу проводив і в Україні, наголосив на згубності конформістської позиції, що так властива українцям, – «моя хата скраю», бо вона приводить до байдужості та бездіяльності як у самій Україні, так і в діаспорі. Через те варто доводити через шкільну та вищу освіту молоді, що така система існування веде до крихкості громадського та державного життя.

До вірян також звернулися присутні Надзвичайний і Повноважний Посол України у США, представник України при ООН, Генеральний консул України у Нью-Йорку чи Чикаго, дипломати, представники американських установ та українських громадських організацій, ветерани, очевидці, які називають Голодомор жахливою національною трагедією, підкреслюючи значення спорудженого вже Монументу пам'яті жертв Голодомору 1932-33 рр. Журналісти, які пишуть репортажі з таких заходів, вказують на ще одну важливу причину привернення уваги громадськості до цієї дати – не дати світовій спільноті вірити у російську пропаганду про те, що це був просто неврожай на частині території СРСР, а зовсім не штучний голод, навмисне очищення наших земель від українського селянства – носія культурної та духовної спадщини народу [3; 4; 5; 9; 10; 15].

Ігор Голод, автор багатьох статей, що стосуються історії України, опублікував кілька дописів, що порушують вищезазначене питання. У них знову нагадуються деталі жахливої події: документи, особи, кількість померлих, факти відсутності хліба, численні приклади засуджень аж до смертної кари за порушення закону «про п'ять колосків». Роберт Конквест про це писав так: «Селяни знищили не тому, що вони були селянами, а тому, що були українцями. Це була війна сталінського режиму на тотальне духовне і фізичне винищення української нації. Сталін розумів, що лише масовий терор проти самого тіла нації – селянства – зможе впокорити Україну» [6; 7]. Від 1926 р. до 1939 р. в Україні етнічних українців зменшилось на 15%, зате росіян збільшилось на 20%. І. Голод наводить уривки з документів того часу радянських чекістів, послів, консулів, що свідчать про цілеспрямований характер Голодомору саме проти українського населення з метою зміни етнографічного складу українських земель і пізнішої їх російської колоні-

зації. За оцінками Джеймса Мейса, тільки упродовж 1934 р. у спустошені Голодомором регіони було переселено з Росії 2 млн. осіб, а з Білорусії – 400 тисяч. Попри це сучасне керівництво Росії, як спадкоємиці СРСР, заперечує голодомор за національною ознакою, заперечує геноцид українців, оскільки визнати – означає остаточний крах сподіванням втягнути Україну в Євразійський союз та Євразійський економічний простір, крах мрій щодо створення єдиного «руського мира». Потрібно постійно акцентувати на цілеспрямованому геноциді української нації внаслідок бажання радянського керівництва придушити масовий повстанський рух в Україні та спроби останньої вийти зі складу СРСР, активно впроваджувати знання з історії України.

До 80-річчя цієї страшної трагедії у періодиці української діаспори друкуються статті у рубриці «Дата», інтерв'ю з відомими науковцями, політиками якраз з метою поширення інформації. Наприклад, розмова з автором одного з найгрунтовніших досліджень про Голодомор М. Лазаровичем висвітлює позицію Галичини цього періоду відносно українців у східній частині України, намагання їх захистити та допомогти (інформування на шпальтах найпопулярніших газет «Діло», «Нова зоря», «Народня справа» тощо у рубриках «Голод в Україні», «Рятуйте Україну!», «Статистика голодної смерті»; активна робота церкви та громадських організацій; створення Українського громадського комітету рятунку України з розгалуженою мережею його представництв у всіх повітах і навіть країнах, де проживали українці). Однак науковець наголошує на тому, про що вже не раз говорили його попередники та й самі очевидці голоду, – радянський консул у Львові не приймав жодної допомоги від західних українців (інакше він би визнав сам факт Голодомору), а багатьох утікачів із Наддніпрянщини відправляли назад, оскільки на початку 1930-х рр. влада Польщі та Румунії мала непогані відносини із Москвою, які не хотіла псувати через українців [13]. Президент УККА Тамара Олексій підкреслює, що «вся правда про Голодомор МУСИТЬ бути відкрита світові, і в цьому полягає місія українсько-американської громади. [...] Хочеться вірити, що протягом цілорічного вшанування 80-річчя світ нарешті зрозуміє справжні причини і повні масштаби Голодомору та визнає його Геноцидом, яким він і був. Велика небезпека для будь-якого суспільства криється в упевненості в тому, що ми не можемо повторити історію» [17].

Отже, роль української діаспори у боротьбі

за державну незалежність України важко переоцінити: вкладено чимало зусиль і коштів, щоб світ знав про існування українського народу. Однак якби українці у діаспорі лише зберегли генетичну пам'ять про жахливу трагедію Голодомору 1932-1933 рр., їм і за це належить шана як від нащадків у діаспорі, так і в самій Україні. Майже кожен третій українець чи українка, що після закінчення Другої світової війни опинилися у США, пережив Голодомор. Сьогодні їх залишається все менше, і разом з ними вмирає історія, спогади-свідчення про злочини радянської системи. Для того, щоб у світі ніколи та ніде не повторилося те, що трапилося в Україні 1932-1933 рр., і слугують численні опубліковані матеріали на цю тему у періодичних виданнях нашої діаспори США: зберігаючи історію, вони водночас є пересторогою майбутньому.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА:

1. Берковський В., Григорчук Н., Петрук О. Голодомор 1932-1933 років очима українців діаспори (документи з фондів ЦДАВО України) // Голодомор 1932-1933 років – геноцид українського народу / Український інститут національної пам'яті. Київ, 2008. С. 44-55.
2. Боднарчук В. Флорида вшанувала 80-ту річницю Голодомору // Міст. 2014. 01 січня.
3. Важливо відзначити День пам'яті не тільки в Україні, а й за її межами – щоб весь світ знав про Голодомор // Час і Події. 2014. № 39. 25 вересня.
4. Вічна пам'ять // NOVAгазета. 2015. № 45 (353). С. 14.
5. Гай О. Привернути увагу до Голодомору // Міст. 2013. 24 жовтня.
6. Голод І. Розстрілювали й за п'ять колосків // Міст. 2012. 02 серпня.
7. Голод І. Memento mori. 80 років тому розпочато геноцид українців // Міст. 2012. 04 травня.
8. Голодомор 1932-1933 років в Україні: документи і матеріали / упоряд. Р.Я. Пиріг; НАН України. Ін-т історії України. Київ, 2007. 1128 с.
9. Гунчак Т. Відзначити Великий голод – обов'язок кожного українця // Свобода. 1993. Ч. 62. С. 3.
10. Діаспора разом із патріархом ушанувала пам'ять жертв Голодомору // Міст. 2013. 27 листопада.
11. До 80-річчя Голодомору-Геноциду в Україні // Свобода. 2013. № 50. С. 14; Свобода. 2014. № 1. С. 8-9; № 2. С. 8; № 6. С. 14.
12. Іванишин-Угриня С. Спільна панахида в пам'ять жертв Голодомору в Україні у Катедрі св. отця Миколая // Час і Події. 2013. № 47. 21 листопада.
13. Жителі Західної України прагнули хоч якось зарадити страшному голоду: [бесіда з М. Лазаровичем / спілкувався Микола Шот] // Українське слово. 2013. 24 жовтня.
14. Ковальчук О.О. Голодомор 1932-1933 рр. в УРСР і українська діаспора Північної Америки: інформативні аспекти. URL: <http://history.org.ua/JournALL/xxx/14/24.pdf>
15. Костенко Л. Жалобна церемонія в Нью-Йорку // Міст. 2013. 27 листопада.
16. Костенко Л. «Марш пам'яті» закликав молодих українців // Міст. 2012. 22 листопада.
17. Крайове відзначення 80-річчя Голодомору розпочалося «Походом пам'яті» // Міст. 2012. 29 листопада.
18. Кушнєж Р. Участь української громадськості Польщі в допомогових та протестаційних акціях проти Голодомору в Україні // Український історичний журнал. 2005. № 2. С. 131-141.
19. Лозинський А. Ігнорування президентом України Голодомору // Міст. 2012. 22 листопада.
20. Марочко В.І. Концепції західноєвропейської та російської історіографії // Український історичний журнал. 2003. № 5. С. 125-144.
21. Мухіна М.Ю. Упокорення голодом // Архіви України. 1993. № 1-3. С. 16-34.
22. Павелчак В. Пам'ятаймо заради майбутнього // Час і Події. 2006. № 38. 20 вересня.
23. Парафія вшанувала пам'ять жертв Голоду і Другої світової війни // Свобода. 1995. Ч. 131. С. 4.
24. Пиріг Р.Я. Документи з історії голоду у фондах архівосховищ України // Український історичний журнал. 2003. № 5. С. 82.
25. «Похід пам'яті» з нагоди започаткування відзначень 80-ї річниці Геноциду / Прес-служба УККА // Міст. 2012. 16 листопада.
26. Рожка О. Громада Філадельфії відзначила 80-ліття Геноциду 1932-1933 рр. // Міст. 2013. 04 грудня.
27. Угриня Г. Річниця відзначення Голодомору у парафії св. Андрія // Час і Події. 2012. № 38. 19 вересня.
28. Угриня Г. «Свіча пам'яті» до 80-річчя Голодомору // Час і Події. 2013. № 47. 21 листопада.
29. У світі вшанували пам'ять жертв Голодомору-Геноциду // Свобода. 2013. № 49. С. 10-11; Свобода. 2014. № 49. С. 14; № 50. С. 20.
30. Хмельковський Л. Українські церкви об'єдналися у молитві // Свобода. 2014. № 48. С. 1, 14.
31. Часто П. Не перестане боліти пам'ять про Великий Голод // Свобода. 1993. Ч. 70. С. 1, 3.

Біловус Леся Тематика голодомору в україномовній періодиці діаспори США як чинник збереження національної ідентичності

Стаття присвячена аналізу публіцистичного матеріалу української діаспори США щодо тематики Голодомору 1932-1933 рр. в Україні як одного із історичних чинників, що сприяють збереженню національної ідентичності. Аналіз україномовних періодичних видань («Свобода», «Час і Події», «Українське слово», «NOVAгазета», «Міст») свідчить про те, що українська діаспора США зробила багато для того, щоб світова спільнота дізналась про справжнє становище у радянській Україні та змусити уряд колись СРСР, а тепер Росії визнати сам факт голоду як геноциду проти українців.

Ключові слова: діаспора, періодичні видання, українці, Голодомор, геноцид, національна ідентичність

Біловус Леся Тематика голодомора в україноязычній періодичній діаспори США как фактор сохранения национальной идентичности

Статья посвящена анализу публицистического материала украинской диаспоры США на тему Голодомора 1932-1933 гг. в Украине как одного из исторических факторов, способствующих сохранению национальной идентичности. Анализ украиноязычных изданий («Свобода», «Время и События», «Украинское слово», «NOVAгазета», «Мост») свидетельствует о том, что украинская диаспора США сделала много для того, чтобы мировое сообщество узнало о настоящем положении в советской Украине и заставит правительство когда-то СССР, а теперь России признать сам факт голода как геноцида против украинского народа.

Ключевые слова: диаспора, периодические издания, украинцы, Голодомор, геноцид, национальная идентичность

Bilovus Lesia Cultural discourse of the Ukrainian Diaspora's periodicals as a factor of national identity preservation

The article is devoted to cultural discourse in the US Diaspora's periodicals as one of the factors of the national identity

preservation. The periodicals of the Ukrainian Diaspora in the United States still continues to have a great influence, as they used to have before, on preserving the national identity of foreign Ukrainians and the formation of national and patriotic public opinion, while forming a positive image of Ukrainian in the world. The ability to attract the broad public audience quickly enables contemporary periodicals to transform the traditional system of spiritual production in the certain direction. Besides, they also serve as a meaningful instrument for the creation of a single Ukrainian-language historical and cultural information space in the United States, which is, basically, plays the role of the spiritual and ideological cement that consolidates foreign Ukrainians into the unity.

The analysis of Ukrainian-language periodicals («Svoboda», «Chas i Podii», «Ukrainske Slovo», «NOVA Gazeta», and «Mist») attests to the fact that despite the emigration, the dispersal of cultural and intellectual forces, Ukrainian Diaspora in the United States has managed to turn the cultural factor, along with the religious one, into the force that consolidates and creates a nation. This is the area where the nation can be influenced honestly. The development of culture is a guarantee of the existence of a nation, as well as its identity. The knowledge of the national cultural achievements is necessary not only for the elevation of national dignity of Ukrainians, but also for the present generations, when the best cultural traditions of ancestors can be used to form a national consciousness, upbringing of the coming generation, which should be conscious of its national identity. Ukrainian Diaspora in the United States has become such a monolith that unites broad masses. Due to its hard work the artificially created gaps of Ukrainian contribution to the world cultural process were closed. The material of periodicals testifies that foreign Ukrainians created such a powerful cultural stratum that it managed not only to enrich the world civilization, but also contributed to the USSR destruction and returned to the Ukrainians lost national memory.

Keywords: Diaspora, periodicals, information space, culture, national identity

Надійшла до редакції 12.01.2018 р.